

Opole, dn. 07.06.2021

Ocena

rozprawy doktorskiej mgr Anny Dobrzyckiej na temat „Ocena efektywności masażu w redukcji dolegliwości bólowych w zespole bolesnego barku”

Przedstawiona rozprawa stanowi oryginalną próbę oceny efektywności masażu w redukcji dolegliwości bólowych oraz jego wpływu na zakres ruchu kompleksu barkowego w zespole bolesnego barku.

W przedstawionej do recenzji rozprawie podniesiono problematykę nie tylko z zakresu oceny normalizacji napięcia tkanek biorących udział w mechanizmie usidlenia nerwów międzyżebrowych, ale wydaje się, że także oceny szerszej, dotyczącej skuteczności zabiegów masażu, wkraczając w zakres szeroko pojętej fizjoterapii i fizjoprofilaktyki i mogącej mieć znaczący wpływ na ustalanie właściwego postępowania terapeutycznego oraz podejmowanie skutecznych działań prewencyjnych.

Przeprowadzone w pracy badania obejmujące próbę szczegółowego określenia zależności dotyczących wpływu zabiegów masażu stosowanych w ustalonej i zaprogramowanej terapii na proces regeneracji i reparacji w pełni zasługują na szersze opracowanie, tym bardziej, że brak dotychczas obiektywnych i wiarygodnych badań dotyczących mechanizmów wpływających na efekty działania masażu, w tym masażu tensegracyjnego, na redukcję dolegliwości bólowych w zespole bolesnego barku.

Brak także w dotychczasowym piśmiennictwie szerszych i wiarygodnych opracowań dotyczących nie tylko odpowiedniego programowania zabiegów masażu w kompleksowym usprawnianiu chorych, ale przede wszystkim szerszej próby oceny skuteczności stosowania wybranych metod tego zabiegu oraz oceny czynników wpływających na ewentualną zmianę efektów stosowanego masażu. Badania podjęte przez autorkę są więc celowe i stanowią także niewątpliwą wkład w ocenę zastosowanych zabiegów masażu, związaną z analizą mechanizmu usidlenia nerwów międzyżebrowych i wpływu masażu tensegracyjnego na zmniejszenie dolegliwości bólowych okolicy barku oraz zwiększenie zakresu ruchu kompleksu barkowego.

Przedstawiona rozprawa stanowi więc próbę oceny efektów masażu w zespole bolesnego barku, ukierunkowanego na określoną formę i liczbę w serii. Jest więc także próbą określenia skuteczności opisanego zabiegu poprzez dostarczenie wiarygodnych dowodów naukowych umożliwiających powstanie standardów postępowania związanych z precyzyjnym określeniem rodzaju i metodyki masażu w programie kompleksowej fizjoterapii.

Rozprawa doktorska stanowi więc nie tylko wartość poznawczą w zaprojektowanym i ustalonym procesie badań, ale także pewną wartość prognostyczną, dotyczącą możliwości zastosowania określonej strategii postępowania terapeutycznego i fizjoprofilaktycznego.

Tekst przedstawionej rozprawy doktorskiej zawarty jest w VIII rozdziałach zawierających: wstęp, cel pracy, pytania badawcze, materiał i metody badawcze, wyniki badań, dyskusję oraz wnioski i piśmiennictwo. Rozprawa zawiera także streszczenie w języku polskim i angielskim, spis ilustracji, tabel, oraz wykaz skrótów i załączniki pracy.

W rozdziale pierwszym autorka przedstawiła zasadność projektu podejmującego tematykę oceny masażu tensegracyjnego w zespole bolesnego barku. W sposób szczegółowy omówiła zarówno epidemiologię, przyczyny i objawy, diagnostykę zespołu jak i współczesne metody redukcji dolegliwości bólowych z zastosowaniem masażu w zespole bolesnego barku. Autorka w tym rozdziale opisała zasadę tensegracji i jej zastosowanie w masażu wraz z dokładnym uzasadnieniem anatomicznym. Wykazała celowość badań własnych dotyczących możliwości zastosowania określonego rodzaju masażu na zmniejszenie dolegliwości bólowych oraz zwiększenie zakresu ruchomości kompleksu barkowego.

W rozdziale drugim autorka opisała cel podjętych badań, a w rozdziale trzecim zawarła pytania badawcze dotyczące oceny skuteczności i wybranych zależności związanych z zastosowaniem masażu tensegracyjnego.

Rozdział czwarty zawiera charakterystykę grupy badanej, kwalifikację do badań i organizację badań, kryteria włączenia i wyłączenia z badań, opis przebiegu badań w tym ocenianych parametrów, a także charakterystykę metody masażu oraz metod, którymi się posłużono do obliczeń statystycznych.

Wyniki badań autorka przedstawiła w rozdziale piątym. Zawarła w nim podstawowe statystyki opisowe badanych zmiennych testowanych oraz wyniki kolejnych badań związanych z analizą wrażliwości uciskowej, analizą ruchomości oraz oceną subiektywnie odczuwanego bólu oraz stanu funkcjonalności barku.

W rozdziale szóstym autorka omówiła wyniki badań własnych i porównała je z wynikami innych autorów. Autorka w rozdziale tym przedstawiła problem złożoności oceny efektów masażu w tym zależności zastosowanych form związanych z normalizacją napięcia przez sumowanie rozluźnień i mechanizmu odbarczenia nerwów i naczyń. Pozwoliło to określić przyczyny wyboru tematu wykazując dotychczasowy brak kompleksowych opracowań i wiarygodnych wyników doniesień naukowych związanych z opracowywanym zagadnieniem. Autorka wykazała celowość przeprowadzonych badań, a w następstwie ich przeprowadzenia określiła także, co wymaga podkreślenia, trudności i ograniczenia wpływające na jakość przeprowadzonych badań.

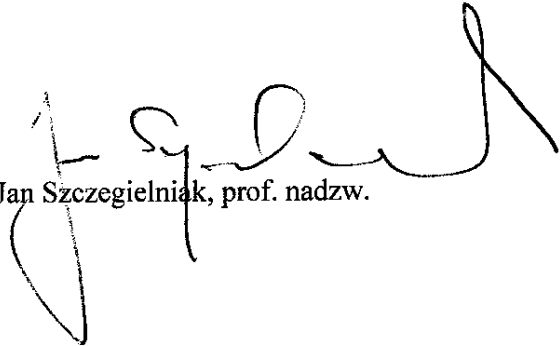
Przeprowadzone badania i zastosowane metody analizy statystycznej pozwoliły autorce na wyciągnięcie wniosków, w których stwierdziła, że uzyskana normalizacja napięcia tkanek pod wpływem zastosowanego masażu tensegracyjnego ma wpływ na zmniejszenie dolegliwości bólowych i zwiększenie ruchomości kompleksu barkowego w zespole bolesnego barku. Autorka na podstawie przeprowadzonych badań potwierdziła występowanie wrażliwości uciskowej mięśni kompleksu barkowego w zespole bolesnego barku oraz wykazała wzrost aktywności układu przywspółczulnego jako potencjalnego mechanizmu wywołanego zastosowanym masażem tensegracyjnym.

Założenia i cel badań zostały uzasadnione i właściwie sformułowane, a przeprowadzone badania pozwoliły na wyciągnięcie prawidłowych i wiążących wniosków. Zastosowanie analiz porównawczych licznych wskaźników pozwoliło na obiektywną ocenę wyników. Autorka prawidłowo dobrała i wykorzystała materiał źródłowy, bez zarzutu jest też formalny układ pracy oraz zastosowane metody statystyczne.

Na podkreślenie zasługuje wartość praktyczna przeprowadzonych badań wskazująca na skuteczność masażu tensegracyjnego w zespole bolesnego barku jak i możliwość wykorzystania wybranych zależności w poszerzeniu wiedzy dotyczącej mechanizmu działania masażu związanego z normalizacją napięcia tkanek biorących udział w mechanizmie usidlenia nerwów międzyżebrowych. W swej podstawie praca dotyczy bowiem możliwości wykorzystania wiedzy dotyczącej wpływu określonych zabiegów fizjoterapeutycznych związanych z dotykiem na ewentualne zjawiska wywołane mechanizmem usidlenia nerwów, co wiąże się także z diagnostyką i oceną efektów nowoczesnej fizjoterapii.

Na podkreślenie także zasługuje dociekliwość naukowa autorki umożliwiającą szczegółową ocenę efektów zastosowanego rodzaju masażu oraz określenie konieczności kolejnych badań związane ze świadomymi ograniczeniami przeprowadzonych badań własnych. Przyjąć bowiem należy, że ocena efektów terapii z wykorzystaniem metod masażu wymaga dalszych badań porównawczych w których należałoby uwzględnić zarówno zmiany związane z większą liczbą badanych oraz alternatywnych metod badań jak i systematyką interwencji terapeutycznych. Ciekawym wydaje się ewentualne uzasadnienie wyboru czasu trwania terapii oraz liczby interwencji terapeutycznych. Ważnym wydaje się także sama weryfikacja mechanizmu usidlenia nerwów międzyżebrowych poprzez wrażliwość uciskową co może wpływać na modyfikację terapii. Z obowiązku recenzenta chciałbym zwrócić uwagę na drobne błędy edytorskie dotyczące np. użycia słowa „ilość” zamiast „liczba” (np. str.50) oraz nieaktualność niektórych pozycji piśmiennictwa, co w żaden sposób nie obniża wartości merytorycznej pracy. Można także zwrócić uwagę na ewentualne rozszerzenie opisu grupy badanej nie wymagające poszukiwań dotyczących liczebności grup w tabelach zamieszczonych w rozdziale „Porównanie grup badanych”.

Przedstawiona rozprawa spełnia warunki pracy doktorskiej wnosząc elementy nowatorskie. Przygotowana przez magister Annę Dobrzycką rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Należy podkreślić, że zarówno warsztat doktorantki przedstawiony w rozprawie, aktualność problemu jak i prawidłowy dobór narzędzi pozwalających na jego rozwiązanie pozwala na złożenie wniosku do Wysokiej Rady Kolegium Naukowego Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów przewodu doktorskiego oraz wyróżnienie pracy.

dr hab. Jan Szczegielniak, prof. nadzw.